

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU CURRICULUM
ȘI EVALUARE**

**RAPORTUL ANUAL
AL AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU
CURRICULUM ȘI EVALUARE
PENTRU ANUL 2022**

Cuprins:

I. Documente normative	3-4
II. Examenele de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române	4
III. Examenele naționale de absolvire	5-11
1. Examenul național de bacalaureat	5-9
2. Examenele naționale de absolvire a gimnaziului	9
3. Testarea națională în învățământul primar	9-10
4. Nota ”10” (zece), din oficiu, la proba de limbă străină	10-11
5. Acordarea condițiilor speciale de examinare	11
IV. Testarea internațională PISA	12
V. Olimpiade și concursuri naționale, regionale, internaționale	12-13
VI. Activitatea economico-financiară	13-15

Raportul anual al Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare este elaborat în conformitate cu prevederile *Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, structurii și efectivului-limită ale acesteia*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.72/2015.

Conținutul Raportului de activitate vizează rezultatele acțiunilor stabilite în Planul de activitate al Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare pentru anul 2022 și gradul de realizare a indicatorilor de rezultat și de impact.

I. Documente normative

Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare a elaborat și propus spre aprobare proiectul Hotărârii de Guvern *cu privire la aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evaluare a gradului de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova și obținerea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova*.

Hotărârea de Guvern menționată supra prevede îmbunătățirea procedurilor de evaluare a gradului de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova și obținerea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova, precum și facilitarea modului de organizare și desfășurare a examenelor menționate.

În proiectul Regulamentului au fost unificate două Regulamente într-un singur act normativ care reglementează modul de organizare și desfășurare a examenelor de evaluare a gradului de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române de către persoanele care solicită dobândirea cetățeniei Republicii Moldova și a dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova.

Un element de noutate este și faptul că, examenul pentru evaluarea nivelului de cunoaștere a limbii române este organizat în baza aceluiași test atât pentru persoanele care solicită dobândirea cetățeniei Republicii Moldova cât și pentru obținerea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova, iar structura și conținutul testelor pentru examenul de evaluare a gradului de cunoaștere a limbii române sunt corelate cu stipulările Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi.

De asemenea, este aprobată componența nominală a Comisiei de examinare pentru evaluarea gradului de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române.

Regulamentul cu privire la modul de evaluare a gradului de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova și obținerea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 809 din 23.11.2022¹ și publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 384 din 30.11.2022 art. 914.

În scopul sporirii calității organizării și desfășurării examenelor naționale de absolvire în învățământul general, și în scopul asigurării remunerării tuturor persoanelor implicate în organizarea și desfășurarea acestora, corespunzător efortului depus și a atribuțiilor ce le revin, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare a elaborat și propus spre aprobare proiectul *Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Normativelor de timp și de cheltuieli pentru organizarea și desfășurarea examenelor naționale de absolvire în învățământul general*. Proiectul menționat a fost aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 935 din 28.12.2022*² (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 438-439 din 30.12.2022 art. 1040).

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134303&lang=ro

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134821&lang=ro

Documentul prevede majorarea cu peste 67% a cuantumului prevăzut atât pentru elaborarea programelor de examen, elaborarea și traducerea materialelor de examen, cât și pentru asigurarea procesului de evaluare a testelor scrise în cadrul evaluărilor naționale.

Totodată, documentul descrie toate categoriile de norme împreună cu normativele de timp și cheltuieli pentru organizarea și desfășurarea evaluării naționale în învățământul primar, a examenelor naționale de absolvire a gimnaziului și a examenului național de bacalaureat.

În vederea asigurării bunei organizări a olimpiadelor raionale/municipale și republicane, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare a elaborat și prezentat spre aprobare proiectul Hotărârii de Guvern privind modificarea Regulamentului cu privire la susținerea elevilor dotați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 17/2006. Proiectul menționat a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 934 din 28.12.2022³ și publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 438-439 din 30.12.2022 art. 1039.

Hotărârea de Guvern pentru modificarea Regulamentului cu privire la susținerea elevilor dotați, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 17/2006, vine să actualizeze cuantumul zilnic alocat pentru alimentarea participanților la olimpiadele școlare, asigurând racordarea cheltuielilor de organizare la prețurile la zi. Astfel, prin Hotărârea de Guvern aprobată a fost stabilită majorarea, de două ori, a normativelor alocațiilor zilnice pentru alimentarea participanților în cadrul olimpiadelor școlare la nivel raional/municipal/zonal și republican.

Totodată, având ca scop îmbunătățirea procedurii de organizare a olimpiadelor și concursurilor școlare prin identificarea, promovarea și stimularea elevilor capabili de performanțe înalte, prin oferirea posibilităților unui număr mai mare de elevi pentru a-și valorifica potențialul intelectual, și prin stimulare și motivare a instituțiilor de învățământ care dezvoltă performanța olimpică, prin Ordinul MEC nr. 1311/2022⁴ (publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 460-462 din 31.12.2022 art.1506) au fost aprobate unele modificări și completări la Regulamentul de organizare și desfășurare a concursurilor școlare.

II. Organizarea examenului de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române pentru dobândirea cetățeniei și obținerea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova

În anul 2022, conform orarului stabilit au fost organizate 7 examene de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române pentru dobândirea cetățeniei și obținerii dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova din cele 10 planificate. Urmare a promovării examenului au fost perfectate 47 de confirmări pentru candidații care au susținut examenul de cunoaștere a limbii române pentru obținerea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova și 115 confirmări pentru candidații care au susținut examenul de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române pentru dobândirea cetățeniei. Pe parcursul anului 2022 pentru susținerea examenelor de evaluare a gradului de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova și obținerea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova s-au înscris peste 350 de candidați.

În luna decembrie 2022, examenele de cunoaștere a prevederilor Constituției Republicii Moldova și a limbii române pentru dobândirea cetățeniei Republicii Moldova și obținerea dreptului de ședere permanentă în Republica Moldova, desfășurate la data de 07.12.2022 au fost organizate în baza regulamentului nou aprobat.

³ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134820&lang=ro

⁴ https://ance.gov.md/sites/default/files/regulament_concursuri_olimpiade_scolare_actualizat_ro.pdf

III. Examenele naționale de absolvire

Pentru realizarea corectă și în timp a tuturor acțiunilor preconizate pentru desfășurarea sesiunii de examene 2022, a fost elaborat cadrul normativ privind organizarea și desfășurarea examenelor naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examene 2022.

Prin ordinul MEC nr.1542/2021 au fost constituite 7 grupuri de lucru, abilitate cu responsabilitate de elaborare a materialelor de examene, pentru testarea națională în învățământul primar, 5 grupuri pentru examenul național de absolvire a gimnaziului și 37 de grupuri pentru examenul național de bacalaureat. Grupurile de lucru au elaborat 207 teste de examen și bareme pentru fiecare disciplină de examen pentru: testarea pe eșantion reprezentativ, pretestarea republicană pentru candidații la examenul național de absolvire și examenul național de absolvire din sesiunea de bază și cea suplimentară.

Prin ordinul MEC nr. 1360/2021⁵ a fost aprobat Programul de desfășurare a sesiunii de examene 2022, pentru evaluările naționale în învățământul general. În scopul coordonării eficiente a activităților din cadrul sesiunii de examene 2022, au fost constituite și aprobate prin ordinul ministrului nr.119/2022, 35 de Comisii Raionale/ Municipale de Examen, responsabile pentru organizarea examenelor naționale de absolvire la nivel de raion/municipiu pentru treapta primară, gimnazială și liceală.

Anual, în luna ianuarie este actualizat Nomenclatorul instituțiilor de învățământ conform informației primite de la Organele locale de specialitate în domeniul învățământului din toate raioanele și municipiile (în continuare OLSDI). Conform orarului sesiunii de examene 2022 s-au configurat sesiunile de examen pentru ciclul gimnazial și ciclul liceal. Au fost create 402 conturi pentru persoanele responsabile de administrarea Sistemul Automatizat de Prelucrare a Datelor (în continuare SAPD) din cadrul OLSDI și instituții de învățământ. Perioada de acces pentru utilizatori a fost setată conform rolurilor și prevederilor din Regulamentul cu privire la examenul național de bacalaureat.

S-au pregătit date (borderouri, etichete) pentru tiparul testelor pentru examenul național de absolvire în învățământul general. Coordonatorii grupurilor de lucru pentru elaborarea materialelor de examene au prezentat testele pentru toate disciplinele de examen în termenele stabilite de Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare.

În luna februarie 2022, în scopul organizării și desfășurării eficiente a examenelor naționale de absolvire în sesiunea 2022, prin elaborarea, administrarea și verificarea instrumentelor de evaluare, a fost organizată, testarea pe eșantion reprezentativ a materialelor de examen. Prin ordinul ministrului nr.88/2022 a fost stabilit eșantionul reprezentativ pentru testarea materialelor de examen pentru ciclul primar, gimnazial și liceal. La testarea au participat 11.912 elevi din 341 de instituții de învățământ din cele 35 de raioane/municipii: la ciclul primar – 2.571 de elevi din 65 de instituții de învățământ; la ciclul gimnazial – 3.310 elevi din 101 instituții de învățământ; la ciclul liceal – 6.031 de elevi din 175 de instituții de învățământ.

1) Examenul național de bacalaureat

Pentru desfășurarea examenului național de bacalaureat, sesiunea 2022, au fost aprobate constituirea a 93 Centre de bacalaureat: Anenii Noi – 1, Basarabeasca – 1, Bălți – 4, Bender – 1, Briceni – 2, Cahul – 3, Cantemir – 1, Călărași – 1, Căușeni – 2, Chișinău – 31, Cimișlia – 1,

5

https://ance.gov.md/sites/default/files/2021.10.06_ord.mec_1360_program_desfasurare_examene_sesiunea_2022.pdf

Criuleni – 2, Dondușeni – 1, Drochia – 2, Dubăsari – 3, Edineț – 2, Fălești – 2, Florești – 1, Glodeni – 1, Hîncești – 1, Ialoveni – 2, Leova – 1, Nisporeni – 2, Ocnîța – 1, Orhei – 2, Rezina – 2, Rîbnița – 1, Rîșcani – 2, Sîngerei – 1, Soroca – 2, Strășeni – 2, Ștefan Vodă – 1, Șoldănești – 1, Taraclia – 2, Telenești – 1, Tiraspol – 1, Ungheni – 2, UTAG – 5.

Pentru desfășurarea activității Comisiilor Republicane de Evaluare la fiecare disciplină de examen, echipele care vor înmagazina scorurile acumulate de către fiecare candidat la fiecare disciplină de examen și care vor scana testele de examen la fiecare disciplină de examen au fost aprobate Centrele Republicane de Evaluare și componența nominală a comisiilor acestor centre: Instituția Publică Liceul Teoretic „Mircea Eliade”, mun. Chișinău, Liceul Teoretic „George Călinescu”, mun. Chișinău, Liceul Teoretic „Mihail Koțiubinski”, mun. Chișinău, Liceul Teoretic „Mihail Kogălniceanu”, mun. Chișinău.

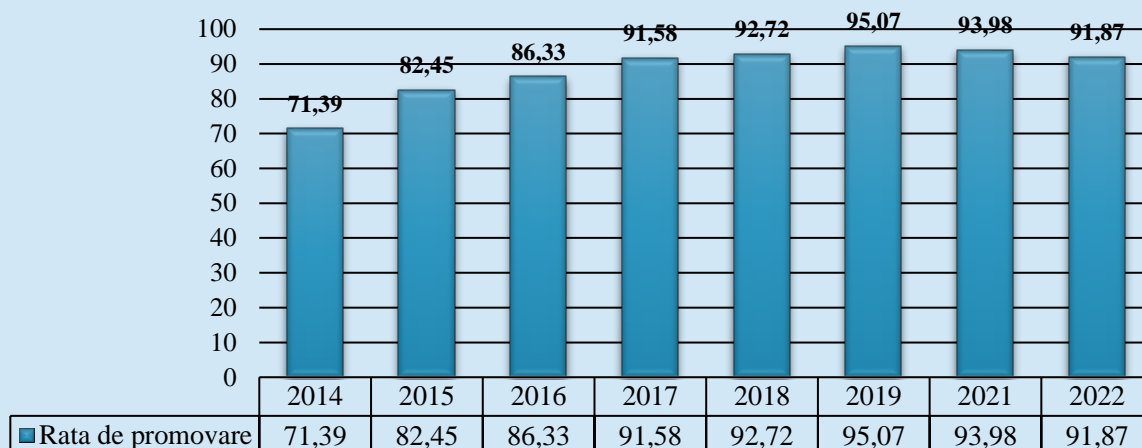
Annual, în perioada 10 ianuarie – 15 februarie cetățenii depun cereri prin care solicită susținerea examenului național de bacalaureat în regim de externat⁶. Pentru sesiunea 2022 au fost depuse 285 de dosare. Numărul dosarelor depuse în anii precedenți este: în sesiunea 2021 – 416, în sesiunea 2019 – 415, în sesiunea 2018 – 554; în sesiunea 2017 – 525; în sesiunea 2016 – 565; în sesiunea 2015 – 489. Prin decizia Comisiei Naționale de Examine au fost aprobate 279 de dosare ale solicitanților pentru susținerea examenului național de bacalaureat în regim de externat. Pentru această categorie de candidați au fost instituite 3 Centre de susținere a diferențelor de programă pentru ciclul liceal, după cum urmează: Instituția Publică Liceul Teoretic „Spiru Haret”, mun. Chișinău (profilurile umanistic, arte, limba de instruire română), Instituția Publică Liceul Teoretic „Traian”, mun. Chișinău (profilurile real, sport, limba de instruire română), Instituția Publică Liceul Teoretic „Alexandr Pușkin”, mun. Chișinău (profilurile real, umanistic, arte, sport, limba de instruire rusă).

În perioada martie – aprilie, conform prevederilor Regulamentului cu privire la examenul național de bacalaureat, instituțiile de învățământ nominalizate au organizat susținerea diferențelor de programă pentru candidații de la profilul și limba de instruire dată și în baza rezultatelor obținute au fost admiși sau nu la susținerea nemijlocită a examenului național de bacalaureat.

La examenul național de bacalaureat, sesiunea 2022, au fost admiși 11.070 candidați din licee teoretice, 4.184 de candidați din colegii/centre de excelență, 221 de candidați din universități, 146 de candidați care s-au înscris în regim de externat și 2.088 de restanțieri din sesiunile anterioare, în total 17.709 candidați. Dintre aceștia au promovat examenul 12.877 (72,71%) de candidați. Astfel, în anul 2022, rata de promovare a examenului de bacalaureat a fost cu 6,73 puncte procentuale mai mică decât cea din 2021. Rata de promovare pentru candidații care au finalizat cursul liceal în acest an în licee teoretice este de 91,87%. Astfel, din cei 11.070 de liceeni, 10.170 au promovat examenul național de bacalaureat. Mai mult de jumătate dintre candidații din colegii și centre de excelență au promovat examenul național de bacalaureat. Astfel, din cei 4.184 de candidați admiși la sesiune, 2.159 au promovat examenul, rata de promovare a absolvenților din colegii și centre de excelență fiind de 51,60%. Din cei 221 de candidați înscriși din universități, 133 au promovat examenul național de bacalaureat, ceea ce reprezintă 60,18%. Rata de promovare a candidaților care s-au înscris în regim de externat este de 34,24%. Astfel, din cei 146 de candidați, 50 au promovat examenul național de bacalaureat. Din cei 2.088 de restanțieri înscriși din sesiunile anterioare, 365 de candidați au promovat examenul, ceea ce constituie 17,48%. În ultimii ani rata de promovare a absolvenților din licee a crescut cu circa 20 de puncte procentuale, de la 71,39% în 2014 la 91,87% în 2022. Evoluția ratei de promovare a absolvenților din licee în ultimii ani este prezentată în diagrama de mai jos:

⁶ <https://ance.gov.md/content/bac-%C3%AEEn-regim-de-externat>

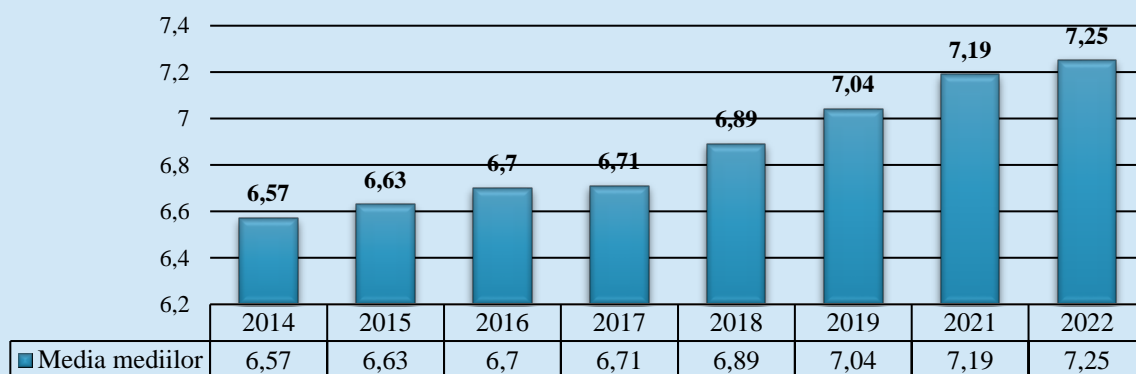
Evoluția ratei de promovare a absolvenților din licee

În sesiunea 2022, ca și în sesiunile precedente, sesiunea de bacalaureat a fost organizată în mod corect și transparent, asigurându-se ca fiecare elev să poată fi apreciat după merite. Respectiv, au fost păstrate rigorile înalte de respectare a prevederilor actelor normative în vederea prevenirii și eliminării cazurilor de corupție și fraudare a evaluării naționale. În pofida faptului că instituțiile implicate în organizarea și desfășurarea examenului național de bacalaureat au depus eforturi pentru o bună organizare a examenului, au fost identificați 16 candidați care au fraudat examenul național de bacalaureat și, în rezultat, au fost eliminați din examen. 14 dintre aceste 16 cazuri de fraudare a examenului național de bacalaureat constituie folosire de fițiuci, un caz - cu telefonul mobil și un caz în care testul de examen a fost rezolvat în afara sălii de examen

Media aritmetică a mediilor la examenul național de bacalaureat pentru absolvenții din licee s-a major constant în ultimii ani. Astfel, în sesiunea 2022 aceasta a reprezentat valoarea de 7,25 care a crescut cu 0,68 puncte față de media înregistrată în sesiunea 2014, evoluția mediei aritmetice a mediilor pentru absolvenții din licee fiind prezentată în diagrama de mai jos:

Evoluția mediei mediilor la examenul național de bacalaureat pentru absolvenții din licee

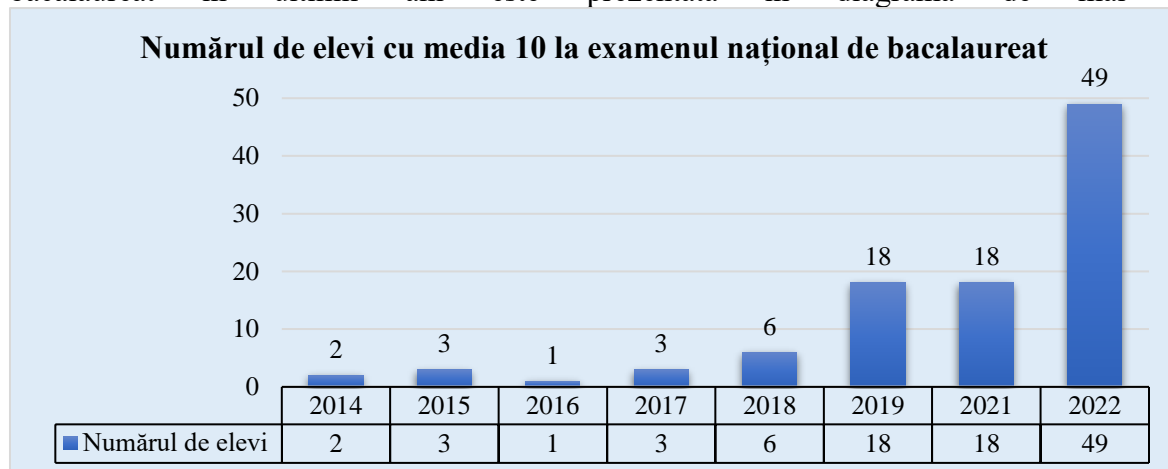

În sesiunea de examene 2022, 49 de elevi au obținut media "10" (zece) la examenul național de bacalaureat⁷, acesta fiind cel mai mare număr de astfel de elevi, înregistrat pe parcursul ultimilor 8 sesiuni ale examenului național de bacalaureat. În acest context, Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare au organizat la data

⁷ <https://ance.gov.md/content/49-absolven%C8%9Bi-de-nota-10-felicita%C8%9Bi-de-c%C4%83tre-prim-ministra-natalia-gavrili%C8%9Ba-%C8%99i-ministrul>

de 05 Iulie 2022, un eveniment de acordare a Diplomelor de merit pentru elevii cu media "10" (zece), la care au participat Prim-ministra Republicii Moldova Natalia Gavrilița și Ministrul Educației și Cercetării Anatolie Topală.

Evoluția numărului de elevi care au obținut media "10" (zece), la examenul național de bacalaureat în ultimii ani este prezentată în diagrama de mai jos:

Calitatea studiilor diferă semnificativ de la o instituție la alta, pentru toate tipurile de instituții. Se constată o discrepanță între ratele de promovare a candidaților din liceele teoretice în funcție de instituție. Din cele 319 licee teoretice, care au avut candidați care au finalizat treapta liceală în 2022, în 95 (sau circa 30%) de licee rata de promovare, pentru această categorie de candidați, a fost de 100%, în 206 (sau 64,57%) de licee rata de promovare a fost de cel puțin 90%, ceea ce reprezintă și rata medie de promovare pe țară pentru acest tip de instituții. În 19 licee rata de promovare este mai mică de 70%. Șaptesprezece licee au demonstrat rezultate foarte bune, având media la examenul național de bacalaureat mai mare sau egal cu 8,00. Există 57 de licee în care media este mai mare sau egală decât 7,5, iar în 167 de licee este atestată o medie mai mare sau egală cu 7,00. În 35 de licee media este mai mică de 6,5, și doar într-un singur liceu s-a înregistrat o medie mai mică decât 6.

Se constată o discrepanță între ratele de promovare a candidaților din colegii/centre de excelență în funcție de instituție: cea mai mare rată de promovare este de 86,95%, iar cea mai mică – 0%. O rată de promovare de cel puțin 80% a fost atestată în 7 colegii/centre de excelență, iar o rată de promovare mai mică de 50% în 24 de colegii/centre de excelență. În 25 (sau 53,19%) de colegii/centre de excelență a fost înregistrată o rată de promovare mai mare decât rata medie de promovare pe țară pentru acest tip de instituții. Cinci din cele 47 de colegii/centre de excelență au înregistrat o medie la examenul național de bacalaureat mai mare decât 7. În 21 de colegii/centre de excelență media la examenul național de bacalaureat este mai mare sau egală cu 6,5. În 5 colegii media este mai mică de 6.

Se constată o discrepanță și între ratele de promovare a candidaților din universități (9 universități) în funcție de instituție: cea mai mare rată de promovare este de 95%, iar cea mai mică – 0%. O rată de promovare mai mică de 50% se atestă în 6 universități.

Agencia Națională pentru Curriculum și Evaluare a elaborat și a publicat pe pagina web a Agenției raportul *Examene și Evaluări naționale 2022*⁸. Documentul conține date complexe și analiza rezultatelor evaluărilor finale la toate treptele de școlarizare – învățământ primar, gimnazial și liceal. Totodată, raportul conține o prezentare a evoluției rezultatelor examenului național de bacalaureat pentru sesiunile din anii 2014-2022.

În contextul aprobării Programelor pentru examenul național de bacalaureat la toate disciplinele de examen, în scopul dezvoltării și îmbunătățirii sistemului de evaluare în

⁸ https://ance.gov.md/sites/default/files/raport_examene_2022.pdf

învățământul general la disciplinele de bacalaureat, și în scopul pregătirii cadrelor didactice care predau, în clasa a XII-a, în anul de studii 2021-2022, disciplinele de examen din cadrul examenului național de bacalaureat, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare a organizat, pe parcursul anului 2022, cursuri de formare⁹, la care au participat peste 1700 de cadre didactice din toate raioanele/municipiile republicii. Rezultatul benefic al cursurilor de formare organizate s-a demonstrat, în cadrul sesiunii 2022 a examenului național de bacalaureat, prin creșterea mediei mediilor a absolvenților din licee, prin înregistrarea unui număr mai mic a cererilor de contestație și prin numărul mai mic de note modificate în urma examinării cererilor de contestație.

2) Examenele naționale de absolvire a gimnaziului

În cadrul examenelor naționale de absolvire a gimnaziului, pentru sesiunea de examene 2022 au fost înscriși 30.001 de elevi (29.765 în anul 2021, 29.806 în anul 2019, 30.411 în anul 2018). Consiliile profesionale, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar, au admis la susținerea examenelor naționale de absolvire a gimnaziului 29.544 de elevi. În cadrul sesiunii curente elevii au fost evaluați la disciplinele: limba de instruire; matematică; istoria românilor și universală; limba și literatura română (instituțiile alolingve).

Rata de promovare și distribuția absolvenților de gimnaziu în funcție de media obținută sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Candidați admiși la examene	Au promovat examenele	Dintre aceștia, cu media examenului de absolvire a gimnaziului						Nr. de candidați respinși	Nota medie
		10	[9,99-9]	[8,99-8]	[7,99-7]	[6,99-6]	[5,99-5]		
29544	29.185	316	2.578	6.425	8.030	7.324	4.512	359	6,83
	98,78%	1,07%	8,73%	21,75%	27,18%	24,79%	15,27%		

Rezultatele detaliate înregistrate în cadrul sesiunii de examen 2022 sunt prezentate în raportul *Examene și Evaluări Naționale 2022* elaborat și publicat de către Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare.

Menționăm că responsabilitatea pentru corectitudinea organizării și desfășurării sesiunii de examene pentru absolvirea gimnaziului o poartă comisiile raionale/municipale de examene, în competența cărora a fost asigurarea monitorizării acestui proces în fiecare instituție de învățământ din subordine cu candidați la absolvire, constituirea comisiilor raionale/municipale de evaluare și monitorizarea activității acestora.

3) Testarea națională în învățământul primar

La finele treptei primare a fost organizată și desfășurată testarea națională în învățământul primar la limba de instruire, matematică, limba și literatura maternă și limba și literatura română pentru elevii din clasele alolingve. Pentru testarea națională în învățământul primar au fost elaborate 7 tipuri de subiecte. În sesiunea de examene 2022, au fost înscriși 31.957 de elevi. Repartizarea calificativelor pe fiecare tip de subiect este prezentată în tabelul de mai jos:

Tipuri de subiecte	Foarte bine	Bine	Suficient	Insuficient	Total
Matematica	14.300	13.134	4.064	7	31.505
Limba și literatura română (școala națională)	11.718	11.066	2.799	6	25.589

⁹ <https://ance.gov.md/content/profesori-din-%C3%AEntreaga-%C8%9B-%C4%83-particip%C4%83-la-cursuri-de-formare-%C3%AEn-scopul-%C3%AEmbun%C4%83t%C4%83C8%9Birii>
<https://ance.gov.md/content/peste-1600-de-profesori-particip%C4%83-la-cursuri-de-formare-%C3%AEn-scopul-%C3%AEmbun%C4%83t%C4%83C8%9Birii-procesului>

Limba și literatura rusă (școala alolingvă)	2.718	2.568	626	1	5.913
Limba și literatura română (școala alolingvă)	2.187	2.420	1315	4	5.926
Limba și literatura ucraineană	94	128	58	0	280
Limba și literatura bulgară	193	218	58	0	469
Limba și literatura găgăuză	484	579	191	0	1.254

Menționăm că responsabilitatea pentru corectitudinea organizării și desfășurării testării naționale în învățământul primar o poartă Organele locale de specialitate în domeniul învățământului, în competența cărora a fost asigurarea monitorizării acestui proces, iar verificarea testelor se face în fiecare instituție de învățământ.

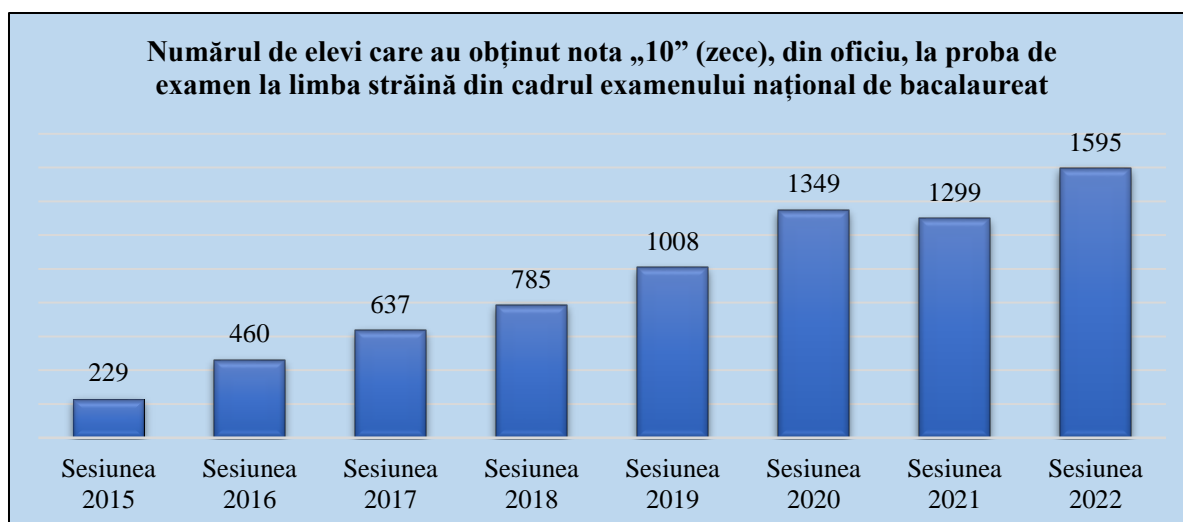
4) Nota ”10” (zece), din oficiu, la proba de limbă străină

În conformitate cu prevederile din Regulamentul cu privire la examenul național de bacalaureat, *Metodologiei privind acordarea notei „10” (zece), din oficiu, la proba de examen la limba străină din cadrul examenului de Bacalaureat, candidaților care au promovat, pe parcursul învățământului preuniversitar, examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limbi străine*, aprobată prin ordinul Ministrului Educației nr.157/2015¹⁰, candidaților la examenul național de bacalaureat care au promovat, pe parcursul învățământului preuniversitar, examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limbi străine, li se acordă nota ”10” (zece), din oficiu, la proba de examen la limba străină. Candidații la examenul național de bacalaureat care dețin certificate/diplome obținute în urma promovării examenelor menționate supra au expediat, în format electronic, un dosar la secretariatul instituției de învățământ, până la data de 10 aprilie 2022.

Instituțiile de învățământ au expediat în adresa Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, în format electronic, 1.595 de dosare ale candidaților, care au promovat examene cu recunoaștere internațională pentru certificarea competențelor lingvistice în limbi străine pentru acordarea notei „10” (zece), din oficiu, la proba de examen la limba străină din cadrul examenului național de bacalaureat. Din numărul total de 1.595 de dosare, 1.380 de dosare au fost pentru acordarea notei „10” (zece), din oficiu, la limba engleză, 139 de dosare - la limba franceză, 43 de dosare - la limba germană, 18 dosare – limba italiană, 15 dosare – limba spaniolă.

Evoluția numărului de elevi care au obținut nota ”10” (zece), din oficiu, la proba de examen la limba străină din cadrul examenului național de bacalaureat în ultimii ani este prezentată în diagrama de mai jos:

¹⁰ <https://ance.gov.md/content/10-din-oficiu-la-proba-de-limb%C4%83-str%C4%83in%C4%83-examenului-de-bacalaureat>

5) Acordarea condițiilor speciale de examinare

Regulamentele cu privire la examenele naționale de absolvire și Instrucțiunea privind procedurile specifice de examinare a elevilor cu cerințe educaționale speciale conțin prevederi în vederea asigurării tuturor absolvenților condițiilor corespunzătoare stării de sănătate și necesităților particulare în cadrul examenelor naționale de absolvire.

Candidații la examenele naționale de absolvire care au studiat în baza curricula școlare și solicită acordarea condițiilor speciale de examinare depun o solicitare în acest sens la instituția de învățământ. Solicitățile candidaților sunt analizate în baza prevederilor pct.105- 107 din *Regulamentul cu privire la examenul național de bacalaureat*, pct.78-80 din *Regulamentul cu privire la examenele naționale de absolvire a gimnaziului și a Instrucțiunii privind procedurile specifice de examinare a elevilor cu cerințe educaționale speciale*, aprobată prin Ordinul nr.156/2015, cu completările ulterioare.

Dosarele solicitanților sunt analizate de către specialiști din cadrul Comisiei Naționale de Examene, Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică și a Ministerului Sănătății. Pe parcursul ultimilor opt ani, indiferent de gradul sau tipul de dizabilitate, au fost examinate dosarele în egală măsură și acceptate toate solicitările de acordare a cerințelor speciale de examinare înaintate de către candidați. Mai mult, în baza opiniilor expuse de către specialiștii din cadrul Ministerului Sănătății și a Centrului Republican de Asistență Psihopedagogică, deseori sunt suplimentate condițiile solicitate de candidați.

Menționăm că, procedurile specifice de examinare a elevilor cu cerințe educaționale speciale sunt stabilite în vederea acordării de șanse egale elevilor cu cerințe educaționale speciale care au studiat în baza curricula școlare și care solicită condiții speciale de examinare la examenele naționale de absolvire a ciclurilor de învățământ gimnazial și liceal.

Numărul de dosare pentru susținerea examenelor naționale de absolvire în condiții speciale pentru ultimele cinci sesiuni este prezentat în tabelul de mai jos:

Sesiunea de examen	Numărul de dosare depuse pentru susținerea examenului național de bacalaureat în condiții speciale	Numărul de dosare depuse pentru susținerea examenelor naționale de absolvire a gimnaziului în condiții speciale
2022	36	40
2021	30	30
2019	39	32
2018	31	28
2017	35	29

IV. Testarea internațională PISA

PISA (*Programul Internațional de Evaluare a Elevilor*) reprezintă un program internațional de evaluare, lansat în anul 1997 de către Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), care evaluează o dată la trei ani competențele elevilor cu vârsta de 15 ani, la trei domenii de bază: citire/lectură, matematică și științe. Pentru testarea PISA 2022 cele trei domenii de bază au fost completate cu un domeniu nou: gândirea creativă. Testele PISA sunt concepute pentru a măsura abilitățile elevilor de a aplica cele învățate în situații reale, prima testare desfășurându-se în anul 2000. Republica Moldova participă în cadrul acestui program internațional de evaluare începând cu anul 2009 (PISA 2009+, PISA 2015, PISA 2018).

Prin ordinul MEC nr. 45/2022 a fost aprobată organizarea Testării de Bază PISA 2022 ¹¹ în perioada martie – mai 2022, pentru circa 6800 de elevi din 270 de instituții de învățământ din toate raioanele/municipiile republicii. Pentru prima dată, Republica Moldova a desfășurat Testarea de Bază PISA 2022 la calculator.

După finalizarea etapei de desfășurare a Testării de Bază PISA 2022, au fost prelucrate datele colectate în cadrul testării. Acest proces a fost condus și monitorizat de către Contractorii internaționali. Astfel, s-au verificat datele colectate, au fost depistate, analizate, sistematizate și corectate greșelile din diferite domenii ale bazei de date, care a fost creată în timpul testării. Ulterior, au fost organizate cursuri de instruire a cadrelor didactice implicate în evaluarea răspunsurilor elevilor. Evaluarea răspunsurilor a fost desfășurată în mediu online, în perioada august – octombrie. Urmare a desfășurării evaluării, rezultatele acesteia au fost expediate spre aprobare și sistematizare Contractorilor internaționali.

Rezultate înregistrate de Republica Moldova la Testarea de Bază PISA 2022 vor fi cunoscute în luna decembrie 2023, odată cu publicarea de către OECD a raportului total PISA 2022.

V. Olimpiade și concursuri republicane, regionale și internaționale

Pentru realizarea corectă și în timp a tuturor acțiunilor preconizate pentru desfășurarea olimpiadelor raionale/municipale, zonale și republicane, ediția 2022, a fost elaborat cadrul normativ privind organizarea și desfășurarea concursurilor și olimpiadelor raionale/municipale zonale și republicane, anul de studii 2021-2022.

În vederea organizării și desfășurării concursurilor și olimpiadelor raionale/municipale, zonale și republicane pentru anul 2022, prin decizia Consiliului Central de Coordonare au fost aprobate: Programul activităților de susținere a elevilor dotați din învățământul general pentru anul 2022 (Ordinul MEC nr. 1614/2021), componența nominală a Consiliilor Olimpice Republicane pentru fiecare disciplină de concurs. În baza Ordinului MEC nr. 1628/2021 a fost aprobat orarul desfășurării etapei raionale/municipale a olimpiadelor școlare în baza testelor unice la următoarele discipline: matematică, informatică, chimie, biologie, geografie, limba și literatura română (limba de instruire), limba și literatura română (pentru minoritățile naționale), limba și literatura rusă (limba de instruire), istoria românilor și universală, economie, științe.

În perioada decembrie – ianuarie au fost convocate și desfășurate ședințele Consiliilor Olimpice Republicane pentru fiecare disciplină de concurs.

În perioada februarie – mai 2022 ¹² Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare a organizat și desfășurat 18 olimpiade republicane și 2 concursuri de proiecte. În total la olimpiadele și concursurile republicane au participat peste 3500 de elevi din toate

¹¹ <https://ance.gov.md/content/%C3%AEncepe-testarea-de-baz%C4%83-pisa-2022>

¹² <https://ance.gov.md/content/ministerul-educa%C8%9Biei-%C8%99i-cercet%C4%83rii-anun%C8%9B%C4%83-lansarea-olimpiadelor-%C8%99i-concursurilor-republicane>

raioanele/municipiile republicii. Din cauza situației pandemice cauzată de virusul SARS-CoV, Ministerul Educației și Cercetării a emis ordinul MEC nr. 1700/2021¹³ prin care a fost aprobată Instrucțiunea cu privire la organizarea și desfășurarea olimpiadelor republicane în anul de studii 2021-2022, în contextul epidemiologic de COVID-19. Astfel, concursurile de proiecte au fost organizate în format online, iar olimpiadele republicane au fost organizate în trei zone (zona Nord în mun. Bălți, zona Centru în mun. Chișinău, zona Sud în mun. Comrat), cu durata concursului de una singură zile.

Urmare a desfășurării olimpiadelor republicane, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare, împreună cu Consiliile Olimpice Republicane, au organizat și desfășurat 11 baraje (33 de probe) de selecție a loturilor olimpice naționale pentru participare la 15 olimpiade și concursuri regionale și internaționale din totalul de 19 olimpiade și concursuri regionale și internaționale aprobate spre delegare. Menționăm că, din cauza situației pandemice sau din alte motive obiective, 4 olimpiade regionale și internaționale nu au fost desfășurate în anul 2022. În rezultatul participării loturilor olimpice naționale la cele 15 olimpiade și concursuri regionale și internaționale, organizate în Statele Unite ale Americii, Ungaria, Indonezia, Norvegia, Bosnia și Herțegovina, Cipru, Turcia, România, Armenia, China, Columbia, Republica Moldova a obținut 51 de medalii și premii, dintre care: 8 medalii de argint, 31 medalii de bronz, 10 mențiuni de onoare și 2 premii III. La disciplina matematica au fost obținute 20 de premii, la fizică – 10 premii, la informatică – 9 premii, la științe – 5 premii, la chimie – 4 premii, la biologie – 1 premiu, la științe și inginerie – 2 premii.

La data de 20 decembrie 2022, Ministerul Educației și Cercetării și Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare au organizat festivitatea Gala Olimpicilor – 2022¹⁴, la care au participat Natalia Gavrilița, prim-ministrul Republicii Moldova, Anatolie Topală, ministrul educației și cercetării, elevii premianți în cadrul concursurilor și olimpiadelor regionale și internaționale și profesorii animatori ai acestora. În cadrul festivității, 34 de elevi și 33 de profesori au fost premiați cu diplome și premii bănești pentru rezultatele obținute în cadrul concursurilor și olimpiadelor regionale și internaționale. Valoarea totală a premiilor oferite elevilor și cadrelor didactice în acest an constituie 710.000 lei.

În vederea pregătirii pentru anul 2023 a activităților pentru elevii capabili de performanțe, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare a organizat la data 29 noiembrie 2022 ședința Consiliului Central de Coordonare, în cadrul căreia a fost aprobat *Programul activităților de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte pentru 2023* (ordinul MEC nr. 1169/2022¹⁵) care prevede organizarea și desfășurarea a 21 de olimpiade și concursuri republicane, 11 baraje de selecție a loturilor naționale olimpice, 12 tabere de pregătire și delegarea acestora la 19 concursuri și olimpiade regionale și internaționale.

VI. Activitatea economico-financiară

Bugetul Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare pentru anul 2022¹⁶ a reprezentat suma de 19319,5 mii lei dintre care 7498,5 mii lei constituie suma pentru organizarea și desfășurarea examenelor naționale de absolvire în învățământul general, 7039,0 mii lei reprezintă suma pentru organizarea și desfășurarea concursurilor și olimpiadelor școlare,

¹³ https://ance.gov.md/sites/default/files/2021.12.28_ord.mec_1700_instrucțiuni_olimp_republicane-2022.pdf

¹⁴ <https://ance.gov.md/content/premii-pentru-elevii-cu-performan%C8%9Be-%C3%AEnalte-%C8%99i-profesorii-acestora-acordate-%C3%AEn-cadrul>

¹⁵

https://ance.gov.md/sites/default/files/2022.11.29_anexa_ord_mec_1169_programul_activitatilor_olimpici_2023.pdf

¹⁶ <https://ance.gov.md/content/transparen%C8%9Ba-financiar%C4%83>

1500,0 mii lei – suma pentru activități centralizate, iar suma de 3281,5 mii lei – suma pentru cheltuieli salariale, cheltuieli de serviciu și cheltuieli pentru procurarea activelor financiare.

La începutul anului 2022, în baza alocațiilor aprobate pentru organizarea și desfășurarea evaluărilor naționale în învățământul general și pentru organizarea și desfășurarea olimpiadelor și concursurilor republicane, regionale și internaționale, a fost întocmit, aprobat și publicat planul anual de achiziții al Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare, conform prevederilor legislației în vigoare.

Au fost desfășurate toate procedurile conform planului de achiziții și alocațiilor aprobate la începutul anului, încheiate și înregistrate toate contractele și procedurile prin Agenția Achiziții Publice și Trezoreria de Stat.

Examenele naționale de absolvire a programelor de studii în învățământul general, sesiunea de examene 2022, au fost desfășurate în mărime deplină, iar ca rezultat s-a executat bugetul la toate articolele de cheltuieli planificate: servicii de transport, servicii de reparații curente, servicii de cazare, servicii de elaborare și traducere a materialelor de examene, servicii de păstrare și transportare a materialelor de examen, servicii de evaluare a testelor din cadrul examenului național de bacalaureat, servicii de scanare a testelor în cadrul examenului național de bacalaureat, servicii de asigurare video pentru examenul național de bacalaureat, servicii de constituire a centrelor de bacalaureat, a centrelor republicane de evaluare/examinare a contestațiilor.

Astfel, cheltuieli pentru organizarea și desfășurarea examenelor naționale de absolvire în învățământul general pentru anul 2022 constituie următoarele sume: servicii informaționale (281,4 mii lei), servicii de transport (54 mii lei), servicii de reparații curente (22,5 mii lei), servicii de cazare (194,2 mii lei), servicii de păstrare și transportare a testelor (193,2 mii lei), servicii de scanare a testelor la examenul național de bacalaureat (898,7 mii lei), servicii de supraveghere video (1021,8 mii lei), servicii de evaluare a testelor de examen în cadrul examenului național de bacalaureat (2289,84 mii lei), servicii pentru înmagazinarea datelor din cadrul examenului național de bacalaureat (48,4 mii lei), servicii pentru constituirea centrelor republicane de evaluare/examinare a contestațiilor (425,8 mii lei), serviciile de elaborare și traducere a materialelor de examen (987 mii lei). Cheltuielile de asigurări sociale de stat obligatorii pentru aceste servicii au constituit suma de 1087,9 mii lei.

Totodată, pentru organizarea și desfășurarea examenelor naționale de absolvire în învățământul general, au fost încheiate 147 de contracte pentru serviciile de elaborare a materialelor de examen, 35 de contracte pentru traducerea materialelor de examen și 643 de contracte pentru serviciile de evaluare în cadrul examenului național de bacalaureat.

Pentru organizarea și desfășurarea olimpiadelor și concursurilor școlare au fost planificate cheltuieli în sumă de 7039,0 mii lei. Din cauza situației pandemice legate de virusul SARS-CoV, în anul 2022 olimpiadele și concursurile republicane au fost organizate și desfășurate în trei zone ale republicii, pe durata unei singure zile de concurs. Astfel, nu a fost necesitatea cazării elevilor participanți la olimpiadele și concursurile republicane și ai însoțitorilor acestora. Reieșind din formatul organizării și desfășurării olimpiadelor și concursurilor republicane în anul 2022, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare a asigurat transportarea membrilor Consiliilor Olimpice Republicane în zona nord (orașul Bălți), zona sud (orașul Comrat) pentru fiecare zi de concurs. Totodată, a fost asigurată alimentarea participanților pentru una singură zi de desfășurare a olimpiadelor și concursurilor. Astfel, datorită formatului de organizare și desfășurare a olimpiadelor și concursurilor republicane, au fost formate economii la capitolul servicii de cazare, servii de alimentare și servicii pentru activitățile culturale.

Serviciile prestate de către persoanele antrenate în elaborarea, traducerea și evaluarea probelor de concurs la olimpiadele și concursurilor republicane, au fost calculate și achitate în total în sumă de 973 mii lei, în total fiind întocmite 761 de contracte pentru prestarea serviciilor

respective. Toate plățile au fost efectuate în luna septembrie prin intermediul Î.S. Poșta Moldovei.

Totodată, bunurile procurate pentru organizarea și desfășurarea olimpiadelor și concursurilor școlare în anul 2022 (rechizite, ciocolata, ținutele participanților la olimpiadele internaționale) au constituit suma de 142,4 mii lei, din cele 405 mii lei planificate. În trimestrul IV a fost desfășurată procedura de achiziție a hârtiei și a rechizitelor de birou, care urmează a fi utilizate pe parcursul următorului an de activitate.

Urmare a desfășurării etapelor republicane a concursurilor și olimpiadelor, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare organizează probe de baraj pentru selectarea și delegarea loturilor olimpice naționale la olimpiadele și concursurile regionale și internaționale. Cheltuielile bugetare înregistrate la finele anului 2022, pentru desfășurarea activităților enumerate mai sus, au constituit sumă de 4900,0 mii lei, acestea reprezentând cheltuieli serviciile de transport, serviciile de cazare a profesorilor și elevilor participați la probele de baraje, servicii de procurare a biletelor avia, servicii de asigurări medicale achitate peste hotare, achitarea diurnelor ce țin de deplasările internaționale, achitarea taxelor de participare la olimpiadele internaționale, achitarea premiilor elevilor învingători ai olimpiadelor și concursurilor regionale și internaționale și a profesorilor animatori ai acestora.

În perioada martie-mai 2022, Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare a organizat și desfășurat Testarea de Bază PISA 2022, la care au participat circa 6700 de elevi din 270 de instituții de învățământ din toate raioanele și municipiile republicii. Astfel, pentru organizarea și desfășurarea Testării de Bază PISA 2022, au fost finanțate activități în sumă totală de 1044,7 mii lei din totalul de 1500,0 mii lei, dintre care 208,8 mii lei pentru administrarea tehnică a testării, 311,3 mii lei pentru servicii de evaluare a lucrărilor urmare a desfășurării testării, 194 mii lei – contribuții de asigurări sociale, 330,6 mii lei – servicii de transportare a asistenților tehnici pentru administrarea testării. Soldul neexecutat, în sumă de 455,3 mii lei au fost trecute la finele trimestrului III la același program, pentru achitarea către CNAS a cheltuielilor de asigurare obligatorie pentru desfășurarea examenelor naționale de absolvire.

La capitolul „Servicii afiliate învățământului”, executarea bugetului a constituit suma de 2697,9 mii lei, dintre care cheltuieli salariale – 1896,6 mii lei, contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii – 574,0 mii lei, servicii informaționale, de telecomunicații, de transport – 184 mii lei. Totodată, a fost achitată suma de 114,8 mii lei pentru achitarea indemnizațiilor pentru incapacitate temporară de muncă (primele 5 zile din contul angajatorului).

În conformitate cu prevederile Ordinului Ministerului Finanțelor nr.4/2029 a fost efectuată evaluarea, raportarea sistemului de control intern managerial, a fost elaborat Raportul anual consolidat privind controlul intern managerial și prezentat Ministerului Educației și Cercetării și a fost emisă și publicată pe pagina web oficială a Agenției Naționale pentru Curriculum și Evaluare - Declarația de răspundere managerială.